

АКТУАЛІЗАЦІЯ ЗМІСТОВНОГО ЗАСТОСУВАННЯ КЛЮЧОВИХ ПОНЯТЬ В ТЕОРІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЗАСОБАМИ ІСТОРИКО-МЕТОДОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ

У статті досліджено еволюцію ключових понять державного управління засобами історико-методологічного аналізу. Зроблено спробу структуризації понятійно-категоріального апарату науки державного управління з урахуванням досвіду державотворення США. Визначено місце та суть процесів демократичного врядування в системі державного управління. Проаналізовано застосування іноземної термінології в державному управлінні, теоретичні підходи вітчизняних та зарубіжних науковців, що вивчали цю проблематику.

Ключові слова: демократичне врядування, державне управління, публічне адміністрування, публічне управління, адміністрування.

Розвиток такої науки, як "державне управління", потребує розширення меж її наукового пошуку та переосмислення предметної сфери. Формування понятійно-категоріальної системи є ключовим завданням розвитку вітчизняної науки державного управління. Глобалізаційні процеси розвитку цієї науки ускладнюють застосування її термінології. Тому на перший план виходять питання відповідності між визначеннями базових понять державного управління та їх змістом. Загальновизнаний англomовний відповідник терміна "державне управління" - "public administration" [30]. Дослівний переклад терміна "public administration" - "публічне адміністрування". Однак дуже часто термін "публічне адміністрування" вживають як синонім термінів "публічне управління" і навіть "демократичне врядування" [2, с. 22]. Проблемі змістовного та актуального застосування цих категорій у вітчизняній теорії державного управління присвячена наша публікація.

Вирішенню окресленої проблематики присвячені дослідження ряду вітчизняних науковців таких як: М. М. Білінська, В. В. Баштанник, О. З. Босак, С. М. Вдовенко, І. М. Григорчак, Н. В. Грицяк, В. Б. Дзюндзюк, О. І. Кілієвич, Ю. В. Ковбасюк, А. Ф. Колодій, В. М. Мартиненко, В. І. Мельниченко, П. І. Надолішний, Л. Л. Приходченко, І. В. Розпутенко, В. О. Саламатов, В. Ю. Стрельцов, Ю. П. Сурмін та ін. Важливими є напрацювання зарубіжних науковців: М. Вебера, В. Вільсона, Л. Де Уайта, В. Віллоубі, А. Фаразманда, А. В. Стейсса, Дж. В. Рабіна, Д. Г. Розенблюма, Е. Вігоди, Е. М. Бергмана, А. С. Мелчіора, А. В. Оболонського, Н. Є. Дмитрієвої, Є. М. Стиріна, О. В. Афанасьєвої та ін.

Мета дослідження – визначити місце демократичного врядування в системі ефективного державотворення; з'ясувати еволюцію державного управління в США для кращого сприйняття природи англomовної термінології та її використання в сучасній методології державного управління; відпрацювати понятійний апарат теорії державного управління засобами історико-методологічного аналізу.

Термінологічна база вітчизняної науки державного управління, незважаючи на різноманіття теоретичних і практичних напрацювань, є незавершеною та досить часто суперечливою. Понятійно-категоріальний апарат недостатньо відображає як зарубіжний досвід державного управління, так і національні особливості українського державотворення та ментальності. Тому на сьогодні першочерговим завданням дослідників теорії державного управління є його систематизація, формулювання термінів відповідно до міжнародних стандартів, збагачення української мови новітніми визначеннями та їх гармонізація. Державне управління є складним процесом, що виражає практичний, організаційний і регуляторний вплив держави на суспільну життєдіяльність людей з метою її упорядкування, зберігання або перетворення та спирається на її владну силу [6, с. 63; 3, с. 11].

Ми вже зазначали, що англomовним перекладом категорії "державне управління" є "public administration", що й зумовило його трансформацію у визначення "публічне адміністрування". Це вносить плутанину в понятійний апарат теорії державного управління, більше того, паралельно вживають й інший термін – "публічне управління". Дуже часто два різних терміни "public administration" (публічне адміністрування) та "public management" (публічне управ-

ління) перекладають з англійської мови на українську як "державне управління" [14, с. 208]. На думку В. М. Мартиненка, є цілком очевидним, що "public" це не "державне", це радше "публічне", "суспільне". Для того, хто ототожнює поняття "державна" й "суспільство", проблеми тут не існує: для нього "державне управління" – це "суспільне управління/адміністрування" або "public administration", але "державна" і "суспільство", як зазначає В. М. Мартиненко – не одне й те саме. І якщо "державне управління" передбачає, що суб'єктом управління є держава, то, очевидно, що "суспільне управління" за аналогією має передбачати, що суб'єктом управління є суспільство, яке водночас є і його об'єктом. За таких умов "суспільне управління" зводиться до самоуправління народу – народовладдя – демократичного врядування [8, с. 18].

Щоб краще побачити відмінність англійських понять "public administration" і "public management", розглянемо переклад з англійської мови. Словники-перекладачі в мережі Інтернет (translate.google.com.ua, www.multitran.ru та інші) перекладають обидва терміни як "державне управління" (государ-

ственное управление). Ми вважаємо, що найповніше висвітлює поняття "public administration" словник "Random House Unabridged Dictionary": "державне управління – це впровадження державної політики, а також академічна дисципліна, що вивчає це впровадження та готує державних службовців для роботи на державній службі" [22]. Результатом втілення державної політики може бути політичний режим (тоталітарний, авторитарний, демократичний), що і є сферою застосування державного управління.

Еволюцію цих понять можна простежити за розвитком державного управління такої держави, як США. Починаючи з кінця XVIII ст., століття, Сполучені Штати Америки розвивалися в межах демократичного режиму, тому досвід державного управління США є демократичним. Усі етапи еволюції державного управління проходили в суперечностях між різними формами демократії в суспільстві. Напряцювання науки державного управління в США для нас є актуальними в умовах становлення демократичних принципів державного управління в Україні на засадах демократичного врядування.

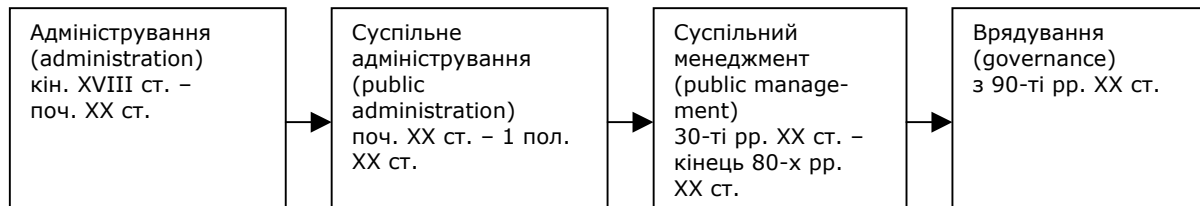

Рис. 1. Еволюція державного управління в США (кін. XVIII – поч. XX ст.).

Поняття "administration" у державному управлінні застосовували ще задовго до проголошення незалежності США. Перша регулярна англійська колонія в Північній Америці була заснована в 1585 р. У 1606 р. виникли дві колонії: Вірджинія та Нова Англія, якими керували дві торгові англійські компанії – Лондонська та Плімутська. Вірджинією керувала Лондонська компанія на основі Хартії, що з 1621 р. набула ознак місцевої конституції. Основні повноваження згідно з Хартією належали губернатору, який призначався компанією. При ньому функціонувала дорадча постійна рада. Найважливіші питання вирішували на Загальних зборах, що склалися із членів Постійної ради та представників населення – по дві особи від плантації. Соціальна структура колонії складалася з адміністрації (*administration* – вищий прошарок), акціонерів компанії, що оплатили переїзд до Америки і так званих сервентів (*servents* – нижчий прошарок), завербованих компанією та зобов'язаних працювати на адміністрацію [16, с. 15]. Згодом цей вищий прошарок (*administration*) відіграв ключову роль у становленні державності США. Державне управління в США з моменту прого-

лошення незалежності здійснювали переважно багаті плантатори, які й сформували основні державні інститути – адміністрації. Першим президентом США було обрано одного з найбагатших землевласників Вірджинії Дж. Вашингтона [17]. Державне управління США здійснювалося як адміністрування (*administration*) з моменту проголошення незалежності. В основу державотворення було покладено демократичні принципи. Ні авторитаризму, ні тоталітаризму в політичній історії США не було. Становлення адміністрування як окремої галузі науки пов'язують з есе "Дослідження адміністрування" (*Study of administration*) В. Вільсона (28 президента США). Відповідно до його теорії, "адміністрування" (*administration*) як наука – це частина політології, яка виокремилася в галузь науки в кінці XIX ст. Це "іноземна наука, що не притаманна англійським чи американським принципам. Завдання, приклади умови дисципліни базуються майже виключно на досвіді інших країн, прецеденти інших систем, уроки іноземних революцій. Цю науку розвивав ряд французьких і німецьких науковців, і відповідно вона була адаптована до потреб невеликих за розмірами держав

із централізованими системами державного управління. Відповідно до наших потреб, адміністрування має бути пристосованим не до простої за устроєм і невеликої за розмірами держави, а до складного та багатунокладного державного устрою" [21, с. 197–222]. На думку В. Вільсона, тогочасний підхід до адміністрування мав ряд недоліків, що виражалися в управлінні державою з жорсткою ієрархічною структурою та з відсутніми розвиненими горизонтальними зв'язками між центрами, які ухвалюють рішення. Тож він наполягав, що при формуванні концепції державного управління надзвичайно важливо враховувати його середовище. Проте найважливішою характеристикою праць В. Вільсона є співвідношення сфери адміністрування з політичною діяльністю, де він погоджується з висновками наукових праць М. Вебера, а саме щодо відокремлення адміністративної від політичної діяльності: "адміністрування перебуває на протилежному боці від політичної діяльності (politics). Адміністративні питання не є політичними. Хоча політична сфера і є базовою у визначенні завдань для адміністрування, але втручання в реалізацію цих завдань політиків є неприпустимим" [21, с. 197–222].

На початку ХХ ст. в науці державного управління США поступово відбувається перехід до нового напрямку – "Public administration". У своїх працях В. Вільсон не використовував словосполучення "Public administration". Це пояснюється тим, що концепція адміністрування була характерною для держави із централізованою системою управління, якою на той час і були США. Політичні процеси в суспільному житті країни після завершення Першої світової війни призвели до підвищення громадської та економічної активності американців, що зумовило формування такого наукового поняття, як "business administration". У науці державного управління США "business administration" асоціюється з громадянською та діловою активністю, що закріпилося у визначенні "приватний сектор". Розвиток активної діяльності в приватному секторі спонукало до утворення в країні інститутів місцевого самоврядування. Звідси виникла потреба реформування концепції державного управління, яка включала в себе управління на загальнонаціональному рівні всіма суб'єктами федерації (штатами) – state administration (державне адміністрування) та управління на місцевому рівні – local administration (місцеве адміністрування). Леонард Д. Уайт і Вільям Вілоубі були науковими ідеологами нового етапу еволюції державного управління США, вони і сформулювали поняття *Public administration*. У своїх працях Д. Уайт розглядає public administration як однорідний процес, незалежно від місця його реалізації (місто, штат, федеральний рівень), з чого виникло

об'єднуюче поняття *public*, тобто вид адміністрування єдиний для всіх рівнів державного управління. На його думку, дослідження мають базуватися на засадах менеджменту, а не права, що було характерним для його попередників [20].

Нові економічні реалії в США з початком ХХ ст. призвели до відчутних змін у суспільно-політичному житті держави. На той час у діючій системі державного управління відбулися суттєві перетворення. Впродовж столітнього домінування *administration i public administration* в США відбулися докорінні територіальні, демографічні та економічні зміни. Приватний сектор поступово переріс у середній клас та став активно впливати на політико-правові процеси в державі. Домінування активних представників громадянського суспільства в органах місцевого самоврядування мотивувало їх до власної реалізації та у вищих органах державного управління. Започаткована приватним сектором нова система соціальних цінностей спровокувала кризу управлінської бюрократії у США. Криза *administration* та *public administration* полягала в неспроможності бюрократичного апарату вчасно реагувати на суспільні виклики. Бюрократичний тип організації управління унеможлилював необхідні швидкі зміни та нововведення, оскільки відповідальні особи, що приймали рішення, тяжіли до стабільності і керувалися обмеженнями законодавства й інструкціями. Усе це призвело до формування наступного етапу еволюції державного управління в США, а згодом у Великій Британії та країнах континентальної Європи у вигляді концепції *public management* (державний/суспільний менеджмент/управління/керування або менеджмент/керування у суспільному секторі) [7, с. 53].

Термін "*management*" в теорію державного управління було введено американським ученим Фредеріком Тейлором ("Принципи наукового менеджменту" 1911 р.). До цього поняття "менеджмент" використовували як модель ефективного функціонування приватних підприємств. Ф. Тейлор приділяв увагу раціональному управлінню всіма видами ресурсів, у тому числі й трудовими. Науковий менеджмент був адаптований у бюрократію та пропонував спосіб раціоналізації бюрократичної форми організації в середині державних управлінських структур. Ідеї *public management* і систематичного контролю добре являли собою сувору ієрархію, процес прийняття рішення та поняття прецеденту. *Public management* вплинув на *public administration*, але не допоміг досягти значної ефективності в державному управлінні США, тобто лише вдосконалив існуючу бюрократичну систему. Хоча і ввів у теорію державного управління такі поняття, як ефективність та результативність. Сфера застосування *public management*, на відміну від *public admini-*

stration, є значно ширшою: від невеликого колективу – до підприємства з тисячами працівників, території із мільйонним населенням, держав та міждержавних об'єднань. Ще однією особливістю концепції *public management* є те, що, на відміну від *administration* та *public administration*, де розвиток науково-дослідницького інструментарію базувався переважно на працях юристів, він характеризується залученням фахівців-економістів.

У 1970-х рр. в США пройшла перша хвиля системної кризи державного управління. Адміністративна бюрократія зазнала різкої критики з боку приватного сектора та всього суспільства. Підставою для цього стали журналістські розслідування Данієлла Ерзбегра щодо егоїстичних мотивів прийняття американськими політиками деяких рішень військово-стратегічного характеру на заключних фазах війни у В'єтнамі. Згодом відбувся грандіозний політичний скандал, пов'язаний із готелем "Вотергейт", котрий призвів до передчасного завершення повноважень президента Річарда Ніксона під загрозою неминучого імпічменту. Все це вилилося в значні перетворення в державному управлінні країни. В 1970-х рр. у США спостерігалася поява більш відкритої та гнучкої моделі державного управління "*New public management*" (новий публічний менеджмент). Сутність цієї моделі полягала в тому, що мета діяльності органів влади повинна визначатися запитами громадян, а не самою демократією. Бюрократію сприймали як структуру, що здатна раціонально незаангажовано визначати інтереси суспільства та створювати ілюзію прикриття різноманітних професійні та корпоративних інтересів. Визначався пріоритет результатів перед правилами. Діяльність бюрократичної системи повинна спрямовуватися не на управління громадянами, а на надання їм якісних послуг. Громадяни – це не лише виборці, а й клієнти, чії інтереси повинні задовольняти публічні адміністрації. Управлінські структури мали б прагнути досягнути максимальних результатів при мінімальних витратах. Важливим аспектом нового публічного менеджменту була децентралізація. Держслужбовці, які працювали безпосередньо з громадянами, отримали більшу свободу в прийнятті рішень та одночасно більшу відповідальність за результат. Адміністрації повинні були конкурувати між собою, а також із приватними структурами в наданні послуг громадянам, тобто втілювати ринкові принципи у відносинах з громадянами та всередині управлінських структур [5, с. 21–22]. Елементи цієї концепції одразу були застосовані в державному управлінні Великобританії та в ряді європейських країн. Втілення "*New public management*" у державне управління й інші ефективні кроки надали державному апарату більшої прозорості та відкритості й

були здійснені за президенства Дж. Картера. Він вважав серйозну реорганізацію федеральної бюрократії одним з головніших пріоритетів своєї внутрішньої політики. При Картері в 1978 р. був прийнятий закон про реформу державної служби та було реалізовано низку нововведень для підвищення якості держслужбовців та їх підконтрольності суспільству. Про важливість цих суспільних змін свідчить оцінка деяких іноземних дослідників, які відзначають, що ці реформи державної служби є найважливішим досягненням з часів Пендлтон Акта 1883 р. [18].

На початку 1990-х рр. у державному управлінні США відбулася чергова хвиля структурних перетворень. У політичному плані вона пов'язана з діяльністю National Performance Review (Національний аналіз експлуатаційних показників – міжвідомча робоча група для реформування державного управління в США, що діяла при адміністрації президента Б. Клінтона в 1993 р.). Очолив роботу групи віце-президент Е. Гор. У доповіді групи NPR, що вийшла у вересні 1993 р., потреба реформування державного управління була викладена в таких ключових тезах:

- потреба створити уряд, який менше витрачає, а працює ефективніше; переповнення Вашингтона структурами, що створені не для існуючих суспільних викликів;
- потреба звітувати не за процес, а за результат; нагальна необхідність децентралізації кадрової політики;
- важливість адаптації в роботі бюрократії деяких аспектів підприємництва, зокрема так званої боротьби за клієнта;
- відпрацювання культури державного підприємництва.

Важливим наслідком реформи стало ведення електронного каталогу потреб громадян у відкритому доступі через глобальну мережу Інтернет, тобто по суті запровадження елементів електронного урядування [31]. Такими були ознаки "перебудови" для американського державного управління. Інтегруючою стала ідея про необхідність радикально змінити принцип діяльності уряду: зробити поступ від діючої по вертикалі "зверху в низ" бюрократії до "антрепренерського" уряду, в основі діяльності якого лежать повноваження, надані громадянами та їх спілками. Головним завданням такого уряду є втілення змін у країні по вертикалі "знизу вгору" [10, с. 153]. З цього часу новою парадигмою державного управління в США виступає *governance* (демократичне врядування) тобто спосіб забезпечення та функціонування суспільства як цілісної саморегульованої системи публічної влади. Завдяки цьому досягається адекватність публічної політики потребам суспільного розвитку; реальна участь громадян у виробленні публічної політики, об'єднання потенціалу пу-

блічного, приватного та громадського секторів з метою вирішення ключових соціально-економічних і культурних проблем, постійний, а не епізодичний контроль суспільством публічної влади [13, с. 98].

Уперше термін "*governance*" з'явився в 1989 р. у звіті з питань світового розвитку в програмі розвитку ООН (ПРООН). Зміст цього терміна доводився як здійснення політичної, економічної та адміністративної політики в державному управлінні. Пріоритетним завданням органів влади відповідно до ПРООН була конструктивна взаємодія між державою, приватним сектором та громадянським суспільством. Згодом термін "*governance*" неодноразово використовував Світовий банк для отождення з поняттям "добрий порядок" – добрий не в розумінні збереження статус-кво, не силою держави (правпорядку), а з погляду наявної системи, яка спирається не на абстрактні, а на реально застосовані правила та інституції, що функціонують забезпечують застосування цих правил. Ця система правил вирішається в понятті "верховенство права", що відоме в різних правових системах і часто характеризується як "правління законів, а не людей" [19, с. 13].

Governance відображає переорієнтацію адміністративних реформ *New Public Management* із властивим йому інструменталізмом щодо системного підходу та більш деталізованого врахування політичних, соціальних і моральних аспектів *administration*. На думку американського вченого Р. Родеса, *governance* є втіленням самоорганізації міжорганізаційних мереж, що характеризуються взаємозалежністю обміну ресурсами, правилами гри та значною автономністю від держави [9, с. 47].

У словниках-перекладачах не існує однозначного перекладу "*governance*" на українську мову. Варіанти їх перекладу: *governance* – керівництво, підпорядкованість, управління [27]. Оксфордський словник трактує це поняття так: "дія або спосіб управління державою, організацією тощо" [25].

Кембриджський словник ідентифікує зміст поняття *governance* як напрям управління та систему управління організацією або державою на найвищому рівні [23].

Webster's New World College Dictionary пояснює це поняття як дію, спосіб, функцію або владу уряду. Упорядники видання вказують на походження *governance* з середньо-англійської; зі старофранцузької – *gouvernance*; з середньовічної латини – *gubernantia*; з дієприкметника класичної латини – *gubernare*: зводиться до поняття "*govern*" – управляти [31].

Укладачі словника "Your Dictionary definition and usage example" пропонують найбільш доступне трактування поняття, визначаючи *governance* як рішення й дії людей, які управляють школою, нацією, містом чи бізнесом [26].

Російські дослідники державного управління визначають концепцію *governance*, як "новий спосіб управління" [4, с. 245–254; 24].

В українській теорії державного управління з кінця 90-х рр. ХХ ст. загальновиразним перекладом *governance* є категорія демократичне врядування/урядування [5, с. 5; 9, с. 46–47; 12, с. 11–12; 15, с. 28–29; 1, с. 4–11; 13, с. 98; 11, с. 15; 8, с. 18].

За визначенням вітчизняного вченого П. І. Надолішнього, *governance*/урядування асоціюється з українською стороною функціонування всієї системи публічної влади, причому не як такої, а певного типу. З одного боку, він означає практику управління з правами держави на всіх рівнях, з іншого – це поняття охоплює механізми, процеси, інститути, через які окремі громадяни та групи громадян виражають свої інтереси та узгоджують їх, реалізуючи свої законні права й виконуючи громадянські обов'язки [9, с. 47].

Висновки. Проблема належного застосування понятійно-категоріального апарату в теорії державного управління є актуальною й потребує впровадження нових підходів та належного використання понять. Упродовж останніх двох десятиріч у вітчизняній теорії державного управління спостерігається безсистемне використання новітніх англомовних понять. З одного боку, це, звичайно, її збагачує, з іншого – створює серйозні незручності для вітчизняних дослідників. У цій публікації здійснено спробу осмислення ключових понять державного управління за допомогою історико-методологічного аналізу на прикладі основних етапів історії державного управління США. Використані підходи щодо розуміння фундаментальних категорій державного управління дали нам змогу пояснити природу походження даних термінів і їх інтерпретацію американськими та вітчизняними дослідниками. На наше переконання, історико-методологічний аналіз у теорії державного управління дасть змогу не лише розтлумачити понятійно-категоріальний апарат, а й здійснити ретроспективу їх застосування. Історія державного управління США потребує подальшого поглибленого історико-методологічного аналізу, адже використання надбань американського досвіду державного управління є важливим напрямом розвитку теорії вітчизняної науки державного управління.

Майбутні дослідження понятійно-категоріального апарату державного управління за допомогою історико-методологічного аналізу дадуть змогу адаптувати й систематизувати нові поняття в теорію державного управління.

Список використаної літератури

1. Балабаєва З. В. Демократичне врядування: поняття та сутність / З. В. Балабаєва // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. – 2007. – Вип. 3 (31). – С. 4–11.

2. Білінська М. М. Історико-генетична природа термінологічного забезпечення публічного адміністрування з джерел адміністративного права / М. М. Білінська // Публічне управління: теорія і практика : монографія / авт. кол.: М. М. Білінська, Ю. В. Ковбасюк, В. П. Трощинський та ін. ; за заг. ред. Ю. Ковбасюка. – Київ : НАДУ, 2011. – 212 с.
3. Вдовиченко С. М. Публічне адміністрування (теоретичні положення, пріоритети напрями реалізації) : монографія / С. М. Вдовиченко. – Ніжин : ФОП Лукянов В. В., 2012. – 260 с.
4. Государственная политика и управление: Концепции и проблемы в государственной политике и управление : учебник : в 2 ч. / под ред. Л. В. Сморгунова. – Москва : Рос. полит. энцикл. (РОССПЭН), 2006. – 384 с.
5. Демократичність та ефективність публічного врядування в Україні: критерії оцінювання : наук. розробка / А. Ф. Колодій, М. З. Бунік, П. І. Шевчук та ін. – Київ : НАДУ, 2013. – 64 с.
6. Державне управління : словн.-довід. / укл.: В. Д. Бакуменко (кер. творчого кол.), Д. О. Безносенко, І. М. Варзар, В. М. Князев, С. О. Кравченко, Л. Г. Штика ; за заг. ред. В. М. Князева, В. Д. Бакуменка. – Київ : Вид-во УАДУ, 2002. – 228 с.
7. Кілієвич О. І. Розвиток базової термінології у сфері суспільного (державного) управління: світовий досвід та українська практика / О. І. Кілієвич // Публічне управління: теорія і практика : монографія / авт. кол.: Ю. В. Ковбасюк, В. П. Трощинський, М. М. Білінська та ін. ; за заг. ред. Ю. Ковбасюка. – Київ : НАДУ, 2011. – 212 с.
8. Мартиненко В. М. Демократичне врядування: проблеми теорії і практики / В. М. Мартиненко // Публічне управління: Теорія та практика : зб. наук. пр. Асоціації докторів наук з державного управління. – Харків : ДокНаукДержУпр, 2010. – № 1. – С. 18–19.
9. Надолішній П. І. Концепція демократичного урядування: сутність і проблеми формування і реалізація / П. І. Надолішній // Актуальні прблеми державного управління. – 2014. – Вип. 2 (30). – С. 46–55.
10. Оболонский А. В. Кризис эффективности административно-бюрократического государства и поиски выхода: опыт США (эволюция теории и практики государственного управления в последние десятилетия) / А. В. Оболонский // Вопросы государственного и муниципального управления. – 2014. – № 2. – С. 145–171.
11. Олійник О. Л. Врядування в Україні княжої та козацької доби : монографія / О. Л. Олійник. – Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2012. – 320 с.
12. Оржель О. Ю. Принципи європейського врядування / О. Ю. Оржель // Вісник національної академії державного управління при Президентові України. – № 4. – С. 10–20.
13. Приходченко Л. Л. Концепція ефективного публічного управління в історичній ретроспективі: методологія дослідження / Л. Л. Приходченко // Публічне управління: теорія і практика : монографія / авт. кол.: Ю. В. Ковбасюк, В. П. Трощинський, М. М. Білінська та ін. ; за заг. ред. Ю. Ковбасюка. – Київ : НАДУ, 2011. – 212 с.
14. Публічне управління: теорія і практика : монографія / авт. кол.: Ю. В. Ковбасюк, В. П. Трощинський, М. М. Білінська та ін. ; за заг. ред. Ю. Ковбасюка. – Київ : НАДУ, 2011. – С. 208.
15. Стрельцов В. Ю. Ціннісний феномен європейського врядування / В. Ю. Стрельцов. – Харків : Вид-во Асоціації докторів наук з державного управління, 2012. – 274 с.
16. Шумилов В. М. Правовая система США : учеб. пособ. / В. М. Шумилов. – 2-е изд., перераб. и доп. – Москва : Международ. отношения, 2006. – 408 с.
17. McDonald Forrest. The Presidency of George Washington (American Presidency Series) / Forrest McDonald. – 1988.
18. Perry, James L., and Neal D. Buckwalter. 2010. The Public Service of the Future. Public Administration Review 70(s1): s238-245 [Electronic resource]. – Mode of access: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/puar.2010.70.issue-s1/issuetoc>.
19. Unlocking the Human Potential for Public Sector Performance. World Public Sector Report 2005 / the Depsatment of Economics and Soccoal Sffairs of the United Nations Secretariat. – NY: United Nations publications, 2005, - 123 p. - P. - 13
20. White Leonard D. Introduction to the Study of Public Administration / Leonard D. White. – 4th ed. – New York : Macmillian, 1995.
21. Wilson Woodrow. The Study of Administration / W. Wilson // Political Science Quarterly. – 1887. – Vol. 2 (Jun.).
22. Ransom House Unabridged Dictionary [Electronic resource]. – Mode of access: Dictionary.infoplease.com.Retrieved2014-08-23.
23. [Electronic resource]. – Mode of access: <http://dictionary.cambridge.org/>.
24. [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.multitrans.ru/>.
25. [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.oxforddictionaries.com/>.
26. [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.yourdictionary.com/governance>.
27. [Electronic resource]. – Mode of access: translate.google.com.ua.

28. [Electronic resource]. – Mode of access: http://en.wikipedia.org/wiki/Governance#The_Governance_Analytical_Framework.
29. [Electronic resource]. – Mode of access: http://en.wikipedia.org/wiki/Governance#The_Governance_Analytical_Framework.
30. [Electronic resource]. – Mode of access: http://uk.wikipedia.org/wiki/%C4%E5%F0%E6%E0%E2%ED%E5_%F3%EF%F0%E0%E2%EB%B3%ED%ED%FF.
31. [Electronic resource]. – Mode of access: <http://govinfo.library.unt.edu/npr/whowea re/history2.html>.

Стаття надійшла до редакції 19.03.2015.

Гумен Ю. Е. Актуализация содержательного применения ключевых понятий в теории государственного управления средствами историко-методологического анализа

В статье исследована эволюция ключевых понятий государственного управления средствами историко-методологического анализа. Сделана попытка структуризации понятийно-категориального аппарата науки государственного управления с учетом опыта государства США. Определены место и суть процессов демократического управления в системе государственного управления. Проанализированы применение иностранной терминологии в государственном управлении, теоретические подходы отечественных и зарубежных ученых, занимавшихся изучением этой проблематики.

Ключевые слова: демократическое управление, государственное управление, публичное администрирование, публичное управление, администрирование.

Humen Y. Actualization of Meaningful Use of the Key Concepts in the Theory of Public Administration by Means of Historical and Methodological Analysis

The evolution of the key concepts of public administration by means of historical and methodological analysis was reviewed in the article. The attempt of structuring of conceptual and categorical apparatus of public administration science with taking into account the experience of the USA state creation was made. The place and the essence of democratic governance processes in public administration was defined. Use of foreign terminology in the government administration was analyzed, the analysis of theoretical approaches of national and foreign scientists, who studied this subject, was conducted. The problem of the proper application of conceptual and categorical apparatus in the theory of governance is actual for a long time, and requires implementation of new approaches and proper use of terms and concepts. We can see systemless use of new English-language concepts in the national public administration theory during the last two decades. On the one hand it certainly enriches it, on the other hand – it creates serious inconvenience for national researches. There is an attempt of understanding of the key concepts of governance in this publication by means of historical and methodological analysis on the example of the main stages of the history of USA governance. The used approaches to understanding fundamental categories of public administration allowed us to explain the nature of the origin of these terms and their interpretation by US and home researchers. In our opinion, the historical and methodological analysis in the theory of governance will allow not only to explain conceptual-categorical apparatus, but to implement the retrospective of their application. The history of US governance needs further deep historical and methodological analysis, because the use of achievements of the American experience of public administration is an important direction of development of the theory of national science of public administration.

Future research of concept – categorical apparatus of public administration by means of historical – methodological analysis and adaptation and systematization of new concepts in the theory of governance.

Key words: democratic governance, public governance, public administration, public management, administration.